

KOPALNIA SOLI

WIELICZKA

E-book dla nauczycieli Kopalnia Wiedzy

Inspirujące konspekty zajęć w przedszkolu i szkole podstawowej

CZEŚĆ I
KONSPEKTY
DLA PRZEDSZKOLI

CZEŚĆ II
KONSPEKTY
DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

POZNAJEMY ZAWODY W PRZEDSZKOLU – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA 6-LATKÓW

Zgodnie z rozporządzeniem MEN nauczyciele przedszkolni powinni przeprowadzić w przedszkolu zajęcia obejmujące preorientację zawodową. Ma ona na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz po budzenie i rozwijanie ich uzdolnień. Takie założenia realizuje scenariusz zajęć w przedszkolu – „Kim będę, jak dorosnę”, który dzięki wykorzystaniu metod aktywizujących, będzie atrakcyjną propozycją zajęć dla przedszkolaków. Uzupełnieniem lekcji przedszkolnej jest wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”.

POZNAJEMY ZAWODY

Zajęcia rozpoczynamy od powitalnej zabawy „Witam wszystkich, którzy w przyszłości chcą zostać...” i wymieniamy nazwy różnych zawodów, natomiast dzieci, których dotyczy zdanie, machają na powitanie. Następnie zapoznujemy je z tematem zajęć. Punktem wyjścia może być rozmowa na temat tego, czym zajmują się ich rodzice.

Po krótkiej pogadance rozdajemy karty pracy z krzyżówką do hasła „zawody” (przykładowe pytania do krzyżówki znajdują się w dołączonym konspekcie zajęć w przedszkolu dla 6-latków). Po rozwiązaniu krzyżówki prosimy o głośne odczytanie hasła. Wyjaśniamy, czym jest zawód oraz przeprowadzamy krótkie ćwiczenie językowe, którego celem jest utrwalanie umiejętności dzielenia wyrazów na głoski i sylaby.

Jaki to zawód?

Rozdajemy przedszkolakom kolorowanki, które przedstawiają osoby wykonujące różne prace. Prosimy o odgadywanie przedstawionych zawodów oraz omówienie, czym zajmuje się dana osoba. W razie potrzeby pomagamy podopiecznym. Ważne, by każde dziecko mogło się wypowiedzieć, dlatego warto ustalić kolejność odgadywania lub skorzystać z imiennych patyczków (nauczyciel losuje patyczek z zapisanym na nim imieniem dziecka, po czym odkłada go – dzięki temu każdy ma szansę na zabranie głosu). Kiedy już wszyscy się wypowiedzą, dajemy dzieciom czas na pokolorowanie obrazków.

Co pasuje do danego zawodu?

Następnym ćwiczeniem będzie przyporządkowanie atrybutów do danych zawodów. Możemy wyświetlać dzieciom zdjęcia różnych przedmiotów lub zrobić to w formie zabawy. Do tego potrzebny będzie duży worek oraz narzędzia wykorzystywane w różnych profesjach (np. kajdanki, strzykawka, stetoskop, garnek itp.). Dobrze, jeśli udałoby się nam znaleźć autentyczne przedmioty, ale gdyby okazało się to niemożliwe, z powodzeniem można je zastąpić zabawkami. Dzieci po kolei podchodzą do nauczyciela i losują z worka jeden przedmiot, po czym nazywają go i przyporządkowują określonej

POZNAJEMY ZAWODY W PRZEDSZKOLU – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA 6-LATKÓW

pracy. Dzięki temu zadaniu poćwiczmy z dziećmi również słownictwo. By pobudzić sensomotorykę naszych podopiecznych możemy pokusić się o modyfikację tego ćwiczenia. Najpierw polecamy przedszkolakom, by dokładnie podotykały dany przedmiot i bez wyciągania z worka postarały się go opisać i odgadnąć, co mają w ręce.

Po co nam zawody?

Kolejna część zajęć poświęcona będzie omówieniu korzyści płynących z danych zawodów. Prosimy dzieci o swobodne wypowiedzi na temat pożytków z różnych profesji. Podczas tego

ćwiczenia musimy pilnować, by dzieci wypowiadały się na temat korzyści, a nie powtarzały poprzednie ćwiczenie i omawiały, co dane osoby robią.

KIM BĘDĘ JAK DOROSNĘ?

Ta część zajęć koncentrować będzie się wokół wiersza Tadeusza Kubiaka „Kim będę?”. Prosimy, by dzieci usiadły w okręgu, i odczytujemy im wiersz. Po wysłuchaniu tekstu rozmawiamy na jego temat. Dzieci wymieniają zawody, o których była mowa, oraz przypominają, czym zajmują się przytoczone osoby. Następnie rozmawiamy z maluchami na temat tego, kim chciałyby zostać w przyszłości. Podczas tej rozmowy staramy się je tak nakierować, by podały przyczynę, dla której chcą wybrać konkretny zawód.

„ZAWODOWE” KALAMBURY

Na zakończenie proponujemy zabawę w kalambury. Zadaniem dzieci będzie przedstawienie wylosowanego zawodu. Ćwiczenie to można przeprowadzić w dwójkach. Każda para prezentuje scenkę, natomiast reszta grupy stara się odgadnąć, o jaki zawód chodzi.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Podsumowaniem zajęć przedszkolnych jest wycieczka do [kopalni soli w Wieliczce](#). Dzieci, zwiedzając [Trasę turystyczną](#), będą miały okazję dowiedzieć się, jak kiedyś wyglądała praca w kopalni. Co więcej, poznają historię solnych podziemi i usłyszą wyjątkowe legendy o krasnoludkach, skarbniku i pierścieniu św. Kingi. Ciekawostki o soli i wielickich podziemiach przygotowane przez pracowników kopalni sprawiają, że z pewnością nikt nie będzie się nudził.

KONSPEKT

POZNAJEMY ZAWODY W PRZEDSZKOLU – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA 6-LATKÓW

Temat: Poznajemy zawody. Kim będę, jak dorosnę?

Czas realizacji:
2 godziny

Potrzebne materiały:

- karta pracy z krzyżówką dotyczącą zawodów,
- kolorowanki przedstawiające zawody,
- przedmioty związane z różnymi zawodami.

Metody i formy pracy:

- pogadanka,
- kalambury,
- praca indywidualna,
- praca grupowa.

Cele. Dziecko:

- Wie, co to zawód,
- Omawia różne zawody,
- Rozpoznaje zawody na podstawie charakteryzujących je rekwizytów,
- Opowiada, kim chciałoby być w przyszłości,
- Starannie koloruje obrazek przedstawiający dany zawód,
- Dzieli wyraz na głoski i sylaby.

Przebieg lekcji:

1. Powitanie dzieci – zabawa „Witam tych, którzy...”.
2. Rozmowa z dziećmi o tym, czy wiedzą, gdzie pracują ich rodzice.
3. Wprowadzenie pojęcia zawód – rozwiązanie krzyżówki.
4. Ćwiczenie językowe – podział wyrazów na głoski i sylaby.
5. Odgadywanie zawodów na podstawie ilustracji.
6. Połączenie zawodów z ich atrybutami.
7. Pogadanka o korzyściach płynących z danych zawodów.
8. Wysłuchanie wiersza Tadeusza Kubiaka „Kim będą”.
9. Rozmowa na temat tekstu.
10. Pogadanka z dziećmi na temat tego, kim chciałoby zostać w przyszłości.
11. Kalambury.
12. Zapowiedź wycieczki do kopalni soli.
13. Pożegnanie dzieci.

WAKACYJNE PODRÓŻE – SCENARIUSZ ZAJĘĆ W PRZEDSZKOLU

Początek roku szkolnego jest trudnym czasem. Dzieci cały czas jeszcze myślą o wakacjach i trudno im z powrotem wejść w tryb nauki i codziennego chodzenia do przedszkola. Nauczyciel staje wtedy przed ciężkim zadaniem – musi tę sytuację obrócić na swoją korzyść, dlatego zaraz po wakacjach można poruszyć na zajęciach tematy wakacyjne w przedszkolu. Dzięki temu dzieci łatwiej odnajdą się w nowym roku szkolnym, a powrót do rzeczywistości będzie bardziej przyjemny.

WSPOMINAMY WAKACJE (SCENARIUSZ ZAJĘĆ)

Jedne z pierwszych zajęć po letniej przerwie warto poświęcić na wspomnienia z wakacji. Prócz wracania pamięcią do słodkiego czasu lenistwa dzieci poznają atrakcje turystyczne naszego kraju, a na zakończenie wybiorą się razem z nauczycielem do jednego z najciekawszych miejsc w Polsce – Kopalni Soli „Wieliczka”.

Przed planowanymi zajęciami polecamy dzieciom, by przyniosły pamiątki z wakacji (mogą to być figurki, widokówki, ale też piasek w woreczku lub muszelki).

WSPOMNIENIA Z WAKACJI (PRZEDSZKOLE)

Zajęcia rozpoczynamy od aktywnego powitania dzieci. Możemy to zrobić, wypowiadając zdania: „Witam dzieci, które były nad morzem”, „Witam dzieci, które były w górach” itp. Maluchy na powitanie, które ich dotyczy, machają do nauczyciela. Prosimy o wyjęcie pamiątek i ustawienie ich na stoliku – w ten sposób powstaje przedszkolny kącik wspomnień.

Pokazujemy po kolei przedmioty i pytamy, skąd mogły zostać przywiezione. Dzieci starają się odgadnąć miejsce, z którego pochodzi dana rzecz, a osoba, do której ona należy, wyjaśnia, gdzie była na wakacjach. Nauczyciel wskazuje dane miejsca na mapie (prócz mapy Polski warto przygotować sobie również mapę świata lub Europy, bo niektórzy dzieci mogli spędzać czas wolny poza granicami kraju. W tych przypadkach wskazujemy na mapie tylko państwo, w którym byli nasi wychowankowie).

PANTOMIMA

W celu pobudzenia wyobraźni i pomysłowości dzieci możemy zaproponować im krótkie ćwiczenie dramowe. Używając ruchu, mowy ciała, gestów i mimiki dzieci kolejno przedstawiają, co robiły na wakacjach. Zadaniem reszty grupy jest odgadnąć, co zaprezentowali koledzy.

WAKACYJNE PODRÓŻE – SCENARIUSZ ZAJĘĆ W PRZEDSZKOLU

CO MOŻNA ZOBACZYĆ W POLSCE?

Po zakończonej zabawie inicjujemy burzę mózgów na temat tego, co można zobaczyć w Polsce. Propozycje zapisujemy na tablicy. Następnie pokazujemy dzieciom wycięte małe rysunki, które symbolizują konkretne miejsca, np. rysunek smoka – Kraków, syrenki – Warszawę, ciupagi – Zakopane itd. Będzie to też dobry sposób na przypomnienie niektórych legend związanych z naszym krajem.

Rozmawiamy o tym, czym charakteryzują się dane miejsca, jakie są ich główne walory turystyczne. Możemy również pokazywać dzieciom zdjęcia przedstawiające najważniejsze zabytki w każdym z tych miejsc. Rysunki symbolizujące dane lokalizacje przyklejamy w odpowiednich miejscach na mapie Polski.

WIELICZKA – PODZIEMNA KRAINA LEGEND I BAŚNI

Informujemy dzieci, że położenie naszego kraju umożliwia zobaczenie nie tylko tego, co na powierzchni (gór, jezior, morza, zabytkowych budowli), ale również tego, co znajduje się pod ziemią. Pokazujemy wycięty rysunek brytki soli. Dzieci mogą mieć problem z określeniem tego, co przedstawia obrazek (mogą mówić, że są to np. jakieś kryształy), dlatego pewnie będziemy musieli je naprowadzić na właściwą odpowiedź.

Rysunek przyklejamy w miejscu, gdzie znajduje się najstynniejsza kopalnia tego minerału – Wieliczka. Rozmawiamy z dziećmi o tym, co wiedzą na temat tego miejsca. Możemy opowiedzieć im legendę o św. Kindze i pokazać zdjęcia z kopalni. Na zakończenie mówimy dzieci, że niedługo będą mogły na żywo zobaczyć to miejsce i zwiedzić podziemną krainę.

PRZYGODO, TRWAJ! – ZWIEDZANIE KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Kontynuacją zajęć w przedszkolu jest wycieczka do [wielickiej kopalni soli](http://www.wieliczka.com.pl). W trakcie wyprawy dzieci poznają historię tego szczególnego miejsca, usłyszą wiele legend i baśni z nim związanych, poznają tradycje i obyczaje górników a także wyruszą podziemnymi korytarzami w poszukiwaniu tajemniczych przedmiotów.

Taka wycieczka na pewno przypadnie wszystkim do gustu i będzie przedłużeniem minionych wakacji. Wizyta w kopalni stanowi również dobry punkt wyjścia dla późniejszych lekcji realizujących założenia zarówno edukacji przyrodniczej, jak i polonistycznej.

Po zakończeniu przygody w Wieliczce dzieci otrzymają Dyplomy Znanicy i Przyjaciela Solilandii, które możemy ustawić w kąciaku wspomnień, by jak najdłużej przypominały o tej wspaniałej przygodzie.

KONSPEKT

WAKACYJNE PODRÓŻE – SCENARIUSZ ZAJĘĆ W PRZEDSZKOLU

Temat: Wakacyjne podróże

Czas realizacji:
2 godziny

Metody i formy pracy:

- pogadanka,
- zabawa ruchowa,
- drama,
- burza mózgów,
- praca z mapą

Cele. Dziecko:

- opisuje, w jaki sposób spędziło wakacje;
- opisuje przedmioty przywiezione z wakacji;
- znajduje na mapie miejsce, które odwiedziło;
- poznaje atrakcje turystyczne Polski;
- zna legendy związane z najważniejszymi miejscami w Polsce;
- poznaje symbole związane z najważniejszymi miejscami w kraju;
- za pomocą pantomimy przedstawia swoje wakacyjne przygody.

Przebieg lekcji:

1. Aktywne powitanie dzieci – zabawa „Witam wszystkich, którzy...”.
2. Stworzenie kącika wspomnień z przyniesionych przez dzieci pamiątek wakacyjnych.
3. Ustalenie miejsc wakacyjnych podróży na podstawie przyniesionych pamiątek – zgadywanka.
4. Opisanie przez dzieci swoich wakacji.
5. Wskazanie przez nauczyciela na mapie miejsc, które dzieci odwiedziły.
6. Pantomima – co robiłem na wakacjach?
7. Burza mózgów – co można zwiedzić w Polsce?
8. Pokazanie dzieciom rysunków związanych z najważniejszymi turystycznie miejscami w Polsce.
9. Rozmowa na temat tego, co można zobaczyć we wskazanych miejscach.
10. Przypomnienie niektórych legend związanych z najważniejszymi miejscami w Polsce.
11. Rozmowa o Kopalni Soli „Wieliczka”.
12. Zapowiedź wycieczki do Wieliczki.
13. Pożegnanie dzieci.

LEGENDA O SKARBNIKU – OMÓWIENIE SCENARIUSZ ZAJĘĆ (PRZEDSZKOLE).

Jak zachęcić maluchy do nauki? Co zrobić, by z wypiekami na twarzy opowiadały rodzicom o tym, „co było w przedszkolu”? Odpowiedź na te pytania jest prosta – należy połączyć naukę z zabawą a później w praktyce pokazać dzieciom to, czego się nauczyły. Z myślą o realizacji takich celów powstał konspekt zajęć przedszkolnych dotyczący Legendy o Skarbniku.

Na realizację tego tematu należy poświęcić dwie godziny. Dołączony scenariusz (przedszkole – grupy 5 i 6-latków) ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje elementy edukacji polonistycznej i plastycznej oraz formy aktywności ruchowej. Praca na zajęciach odbywać się będzie z wykorzystaniem metod aktywizujących. Dzieci poznają specyfikę pracy górnika, wysłuchają Legendy o Skarbniku, stworzą prace plastyczne inspirowane tekstem legendy oraz przygotowują się do wystawienia teatryku.

Uzupełnieniem zajęć jest wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”. Czekające tam na dzieci atrakcje pozwolą utrwalić zdobytą wiedzę, rozwinąć kreatywność i umiejętność pracy grupowej.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

W ramach krótkiego wprowadzenia do tematu pokazujemy przedszkolakom zdjęcia stroju górniczego. Pytamy, czy wiedzą, kto taki strój nosi. Inicjujemy rozmowę o pracy górników – pytamy dzieci, jak ją sobie wyobrażają, czy wydaje im się, że to ciężka praca. Przed przystąpieniem do odczytania legendy przeprowadzamy krótką aktywność ruchową. W tym celu wykorzystujemy np. zabawę Praca w kopalni (szczegółowy opis można znaleźć w Internecie).

LEGENDA O SKARBNIKU W KOPALNI

Zasadnicza część zajęć dotyczy Legendy o Skarbniku. Prosimy dzieci, aby usiadły w kręgu i wysłuchały opowieści o pewnej tajemniczej postaci, która pojawia się w śląskich kopalniach węgla i wielickiej kopalni soli. Odczytujemy Legendę o Skarbniku. Nakłaniamy dzieci do swobodnego wypowiedzania się na temat wysłuchanego tekstu (czy był ciekawy, czy im się podobał), po czym przystępujemy do jego omówienia. Rozmawiamy z wychowankami o występujących w legendzie postaciach. Komentujemy zachowanie głównego bohatera i oceniamy jego postępowanie.

Następnie przechodzimy do postaci dobrego ducha kopalni. Przedszkolaki opisują jego wygląd. Zastanawiamy się, dlaczego duch pomógł chłopcu. W ramach podsumowania zachęcamy dzieci do stworzenia alternatywnej wersji tej historii – co by było, gdyby chłopiec nie oddał Skarbnikowi części zapłaty? Należy tak pokierować rozmową, by po jej zakończeniu wychowankowie jednoznacznie stwierdzili, że zawsze należy być uczciwym.

LEGENDA O SKARBNIKU – OMÓWIENIE SCENARIUSZ ZAJĘĆ (PRZEDSZKOLE).

O SKARBNIKU RYSUNKOWO

Następna część zajęć poświęcona będzie stworzeniu portretów Skarbnika. Zwracamy uwagę, że wygląd ducha, który dzieci opisały wcześniej, nie był jego prawdziwą postacią. Tekst legendy nie precyzuje, jak dokładnie wyglądał Skarbnik po przemianie, dlatego prosimy wychowanków, by zamknęli oczy i spróbowali sobie wyobrazić jego właściwy wygląd. Rozdajemy każdemu kartkę oraz stawiamy na ławce stoiczki wypełnione kolorową solą gruboziarnistą (można ją zabarwić barwnikami spożywczymi).

Polecamy przedszkolakom, by wykorzystując sól (należy ją przyklejać do kartki) kredki lub inne przybory plastyczne, spróbowali odzwierciedlić swoje wyobrażenie dobrego ducha kopalni. Po zakończeniu pracy wieszamy portrety na ścianie i zachęcamy dzieci, by oceniły prace swoich kolegów oraz powiedziały, czym różnią się ich portrety, a co mają ze sobą wspólnego.

TEATRZYK NA PODSTAWIE LEGENDY

Na zakończenie proponujemy przygotowanie krótkiego teatrzyku. W tym celu dzielimy przedszkolaki na dwie grupy. Część dzieci buduje scenografię z przygotowanych przez nauczyciela materiałów (mogą to być bryłki węgla, sól gruboziarnista, filc, patyki itp.), pozostali, pod opieką drugiego nauczyciela, przygotowują się do odegrania roli wybranego bohatera przy pomocy rysunków postaci umieszczonych na patyczkach.

Teatrzyk będzie można pokazać rodzicom przy okazji dnia otwartego w przedszkolu lub zaprezentować młodszym grupom. Na koniec zajęć zdradzamy dzieciom, że już niedługo wybiorą się do podziemi i będą mogły osobiście poznać Skarbnika.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Podsumowaniem zajęć będzie wizyta w [wielickiej kopalni soli](http://wielickiej.kopalni.soli). Program Odkrywamy Solilandię sprawi, że przedszkolaki przeżyją niezwykle przygody w solnych podziemiach i przy okazji utrwalą wiadomości zdobyte w trakcie zajęć. Podczas zwiedzania dzieci przeniosą się do świata legend i baśni dzięki spotkaniu ze znanym im Skarbnikiem. Wycieczka pomoże również w wypracowaniu umiejętności działania w grupie, a także rozbudzi wyobraźnię i kreatywność dzieci. Otrzymane na koniec warsztatów dyplomy pozostaną niezapomnianą pamiątką po tej podziemnej przygodzie.

KONSPEKT

LEGENDA O SKARBNIKU – OMÓWIENIE

SCENARIUSZ ZAJĘĆ (PRZEDSZKOLE).

Temat: W kopalni ze Skarbnikiem

Czas realizacji:
2 godziny

Metody i formy pracy:

- praca indywidualna i zbiorowa,
- metody aktywizujące.

Cele. Dziecko:

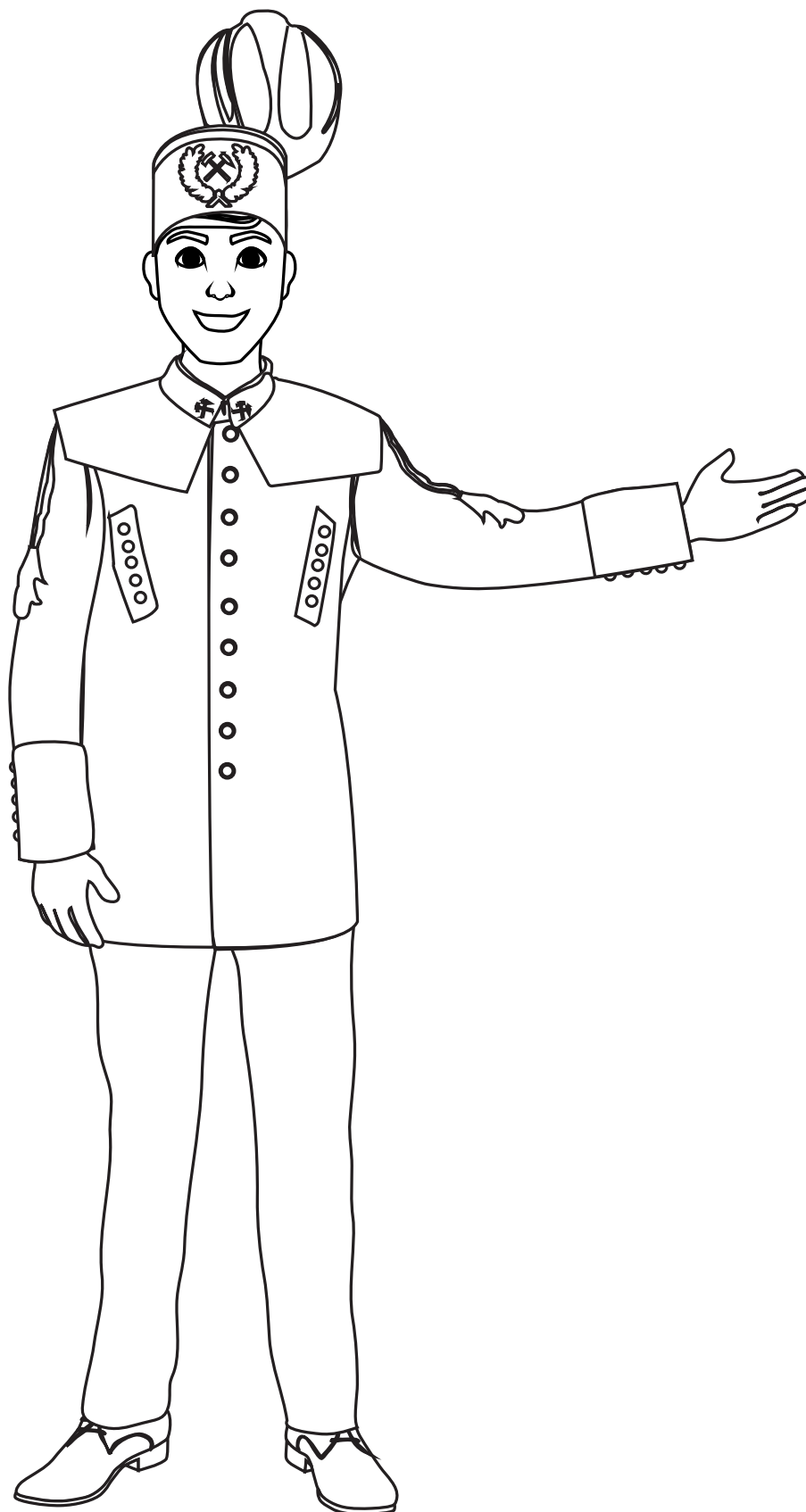
- poznaje specyfikę pracy górnika,
- uczestniczy w zabawie ruchowej,
- uważnie wysłuchuje tekstu legendy,
- odpowiada na pytania związane z treścią legendy,
- ocenia postawy bohaterów,
- tworzy prace plastyczną z wykorzystaniem soli gruboziarnistej,
- przygotowuje teatrzyk na podstawie legendy.

Przebieg lekcji:

1. Powitanie dzieci przez nauczyciela.
2. Pokaz zdjęć przedstawiających strój górniczy. Omówienie elementów tego stroju.
3. Pogadanka na temat pracy górnika.
4. Zabawa ruchowa – Praca w kopalni.
5. Wysłuchanie przez dzieci Legendy o Skarbniku – podziemnym duchu kopalni.
6. Rozmowa na temat wysłuchanej legendy – omówienie występujących w niej postaci oraz zachowania bohaterów.
7. Stworzenie portretu Skarbnika z wykorzystaniem zabarwionej soli gruboziarnistej.
8. Przygotowanie scenografii do teatrzyku papierowego.
9. Przedstawienie legendy w papierowym teatrzyku z wykorzystaniem przygotowanych przez nauczyciela postaci.
10. Zapowiedź wycieczki do kopalni soli.
11. Pożegnanie dzieci.

KOLOROWANKA
SCENARIUSZ ZAJĘĆ (PRZEDSZKOLE).
LEGENDA O SKARBNIKU - OMÓWIENIE

KOLOROWANKA
SCENARIUSZ ZAJĘĆ (PRZEDSZKOLE).
LEGENDA O SKARBNIKU - OMÓWIENIE

ZAJĘCIA MUZYCZNE DLA DZIECI – KONSPEKT DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI PRZEDSZKOLA

Muzyka odgrywa ważną rolę w życiu. Nie tylko „łagodzi obyczaje”, ale też ma niebagatelne znaczenie dla rozwoju lewej półkuli mózgu. Dzieci, które grają na instrumentach i obcują często z muzyką, osiągają lepsze wyniki na testach oraz mają bardziej wykształcone myślenie logiczne niż ich koledzy, którzy kontakt z tą dziedziną sztuki mają ograniczony. Zajęcia muzyczne dla dzieci są ważne dla ogólnego rozwoju intelektu.

Do tematu dołączony został konspekt zajęć muzycznych w przedszkolu – który może być wykorzystany również w domu przez rodziców (np. podczas przerwy wakacyjnej czy długiego weekendu). Ciekawym uzupełnieniem zajęć będzie wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”, która wbrew pozorom ma wiele wspólnego z tematem zajęć.

ZAJĘCIA MUZYCZNE DLA DZIECI. MUZYKA – SMUTNA CZY WESOŁA?

Zajęcia zaczynamy od prostego ćwiczenia sprawdzającego wrażliwość muzyczną. Puszczamy dzieciom fragmenty utworów muzycznych, a ich zadaniem będzie określić, czy utwór jest smutny czy wesoły. W zależności od tego, jakie uczucia wywołuje fragment, podopieczni podnoszą karteczki ze smutną lub wesołą buźką.

To ćwiczenie nie powinno sprawić żadnego problemu. Po wysłuchaniu wszystkich fragmentów rozmawiamy z dziećmi o tym, dlaczego niektóre utwory uważają za radosne, a inne nie. Na koniec wyjaśniamy, że odbieranie muzyki jako smutnej lub wesołej zależy od paru czynników – tempa, rytmu, wysokości dźwięków oraz tonacji.

ZABAWY RYTMICZNE DLA DZIECI – ECHO

Prosimy dzieci, by usiadły w okręgu oraz wyjaśniamy, na czym będzie polegało ćwiczenie. Zaczynamy od wystukania rytmu. Zadaniem następnej osoby jest powtórzenie tego dźwięku oraz wystukanie swojego. Kolejne dziecko powtarza rytm poprzednich osób oraz dodaje swój. Gra toczy się do czasu, aż ktoś z uczestników się pomyli.

W przypadku pracy z młodszymi dziećmi możemy nieco uprościć to ćwiczenie. Każdy z uczestników wystukuje wybrany rytm, a pozostała część grupy powtarza za nim.

ZAJĘCIA MUZYCZNE DLA DZIECI – KONSPEKT DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI PRZEDSZKOLA

ROZRÓŻNIANIE DŹWIĘKÓW – INSTRUMENTY

Kolejna część zajęć będzie miała na celu zaznajomienie dzieci z podstawowymi instrumentami. Puszczamy podopiecznym różne melodie, a ich zadaniem będzie odgadnięcie, na jakim instrumencie zostały zagrane. Po każdej części pokazujemy dzieciom zdjęcia tych urządzeń oraz krótko omawiamy ich budowę i sposób, w jaki się z nich korzysta.

JAKIE TO ZWIERZĘ? – „KARNAWAŁ ZWIERZĄT”

Następnym ćwiczeniem, które na pewno rozbudzi wyobraźnię naszych pociech, jest odgadywanie odgłosów zwierząt. Prosimy dzieci, by wysłuchały „Karnawału zwierząt” Camille’a Saint-Saënsa. Utwór podzielony jest na części przyporządkowane poszczególnym zwierzętom. Słuchając tego dzieła, prosimy dzieci, by wymieniały nazwy zwierząt, z jakimi kojarzy im się muzyka, lub by postarały się naśladować te zwierzęta.

NIEZWYKŁY ŚWIAT DŹWIĘKU

Po wykonaniu wszystkich ćwiczeń warto porozmawiać z dziećmi na temat dźwięku. Możemy wytłumaczyć im, oczywiście w sposób uproszczony i dostosowany do wieku, czym jest dźwięk i w jaki sposób rozchodzi się on w przestrzeni. Można wprowadzić dzieciom pojęcie fali dźwiękowej oraz akustyki, a także przeprowadzić proste doświadczenia dotyczące rozchodzenia się fal dźwiękowych (np. doświadczenie z telefonem zrobionym z kubeczków itp.). Scenariusz zajęć muzycznych w przedszkolu kończy się zapowiedzią odwiedzin miejsca, które znane jest ze swojej znakomitej akustyki.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Po przeprowadzeniu zajęć zabieramy dzieci na wycieczkę w miejsce nieoczywiste – takie, które zdawałoby się, niewiele ma wspólnego z tematem zajęć – do [Kopalni Soli w Wieliczce](#). Zaskoczeniem dla niektórych może być fakt, że Wieliczka oferuje nie tylko coś dla ciała (długie spacerunki podziemnymi korytarzami), coś dla umysłu (informacje z biologii, chemii, języka polskiego czy historii, które można zdobyć podczas zwiedzania kopalni), ale również coś dla ducha. W Wieliczce bowiem organizowane są wspaniałe koncerty.

Wszystko to za sprawą niezwyklej akustyki w kopalni (zwłaszcza w kaplicy św. Kingi). Wycieczka na pewno będzie niezapomnianym przeżyciem, a dzieci będą mogły przekonać się, jak rozchodzi się głos w tej zabytkowej i najniżej położonej sali koncertowej w Polsce.

KONSPEKT

ZAJĘCIA MUZYCZNE DLA DZIECI – KONSPEKT DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI PRZEDSZKOLA

Temat: W świecie muzyki

Czas realizacji:
2 godziny

Potrzebne materiały:

- nagrania poszczególnych instrumentów,
- zdjęcia przedstawiające instrumenty,
- nagranie „Karnawału zwierząt” Camille’a Saint-Saënsa.

Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – aktywne słuchanie,
- praca indywidualna i grupowa.

Cele. Dziecko:

- określa nastrój wysłuchanego fragmentu utworu;
- uczestniczy w zabawie rytmicznej;
- powtarza usłyszany rytm;
- dowiadyuje się, czym jest fala dźwiękowa i akustyka;
- wie, co to jest dźwięk;
- wysłuchuje utwór „Karnawał zwierząt” oraz rozpoznaje przedstawione w dziele zwierzęta;
- rozróżnia dźwięki instrumentów;
- wie, w jaki sposób działają poszczególne instrumenty muzyczne.

Przebieg lekcji:

1. Powitanie dzieci i zapowiedź tematu zajęć.
2. Określanie nastroju utworów. Wyjaśnienie, skąd biorą się takie odczucia.
3. Zabawa rytmiczna – echo.
4. Rozróżnianie dźwięków wydawanych przez różne instrumenty.
5. Poznanie działania niektórych instrumentów.
6. Wysłuchanie utworu „Karnawał zwierząt” i odgadywanie, jakie zwierzęta zostały przedstawione w utworze.
7. Ciekawostki dotyczące muzyki – rozchodzenie dźwięku, akustyka.
8. Zapowiedź wycieczki do Kopalni Soli „Wieliczka”.
9. Pożegnanie dzieci.

ZMYŚL SMAKU – SCENARIUSZ CIEKAWEJ LEKCJI BIOLOGII W SZKOLE PODSTAWOWEJ

W ostatnich czasach gotowanie stało się ulubionym zajęciem wielu ludzi. Polacy otworzyli się na nowe smaki. Dlatego właśnie zmysłowi smaku warto przyrzeć się bliżej w szkole. Dołączony konspekt lekcji biologii w szkole podstawowej przeznaczony jest do realizacji na jednej godzinie. Uzupełnieniem lekcji jest wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”.

PO CO NAM ZMYŚŁY?

Lekcję rozpoczynamy od burzy mózgów na temat zmysłów człowieka. Uczniowie mogą się zastanowić, jak wyglądałoby nasze życie, gdyby któryś ze zmysłów nie był rozwinięty. Dyskusja powinna doprowadzić do ogólnego wniosku, że zmysły pozwalają człowiekowi funkcjonować w świecie.

Prosimy uczniów o krótkie przypomnienie, jakie zmysły ma człowiek i stworzenie notatki uwzględniającej zmysły i narządy, które pozwalają na odbieranie konkretnych bodźców. Po upływie wyznaczonego czasu chętna osoba odczytuje notatkę. Informujemy, że na dzisiejszej lekcji bliżej przyjrzymy się zmysłowi smaku.

SMAK – ZMYŚL PRZYJEMNOŚCI?

Na początek pytamy, po co człowiekowi jest zmysł smaku. Można spodziewać się odpowiedzi, że po to, aby rozróżniać potrawy i czerpać przyjemność z jedzenia. Wyjaśniamy, że ewolucja wyposażyła nas w ten zmysł, by człowiek wiedział, z jakim pokarmem ma do czynienia. Smak słodki umożliwiał pozyskiwanie cukrów, czyli węglowodanów, które są szybkim źródłem energii. Odczuwanie smaku słonego pomagało zdobywać pożywienie bogate w różne pierwiastki i sole mineralne niezbędne do prawidłowego funkcjonowania organizmu.

Oprócz informacji o tym, jakie pożywienie powinien przyswajać człowiek, receptory smaku informują również o tym, jakiego powinien unikać. Właśnie po to odczuwamy smak kwaśny i gorzki. Smak kwaśny informował naszych przodków, że mają do czynienia z niedojrzałymi roślinami lub żywnością, która zaczyna się psuć, natomiast gorzki sygnalizował, że takie pokarmy należy omijać, ponieważ mogą być trujące.

ZMYŚL SMAKU – SCENARIUSZ CIEKAWEJ LEKCJI BIOLOGII W SZKOLE PODSTAWOWEJ

JAK ZBUDOWANY JEST JĘZYK?

Kolejna część lekcji poświęcona będzie omówieniu budowy języka i rozmieszczeniu na nim receptorów smaku. Rozdajemy uczniom schemat budowy języka i omawiamy go. Informujemy, że język pokryty jest brodawkami mechanicznymi, które służą do pobierania i rozdrabniania pokarmu, oraz brodawkami smakowymi zawierającymi kubki smakowe. Części języka różnią się wrażliwością na odbieranie konkretnych smaków.

Prosimy uczniów, by wzięli 5 kredek, którymi zaznaczą miejsca na języku odpowiadające odczuwaniu poszczególnych smaków. Zaznaczamy te, o których była mowa do tej pory. Uczniowie zapewne zaczną się dopytywać, po co w takim razie jest im piąta kredka. Wyjaśniamy, że przez bardzo długi czas myślano, że istnieją tylko cztery podstawowe smaki. W 2000 roku naukowcy do tego zestawu dołączyli jeszcze jeden – umami. Prosimy, by uczniowie zamalowali środkową część języka. Tłumaczymy, że umami po japońsku znaczy po prostu pyszny, wyśmienity i jest to smak kwasu glutaminowego – składnika białek.

SMAK SŁONY – FAKTY I MITY NA TEMAT SOLI

Tę część zajęć rozpoczynamy od postawienia uczniom prowokacyjnego pytania o to, czy sól jest potrzebna. Możemy spodziewać się różnych odpowiedzi w zależności od świadomości uczniów. W związku z tym, że wiele ostatnio mówi się o szkodliwości soli, na pewno pojawią się w klasie głosy, że źle wpływa na organizm.

Wyjaśniamy, że nadużywanie soli rzeczywiście nie jest dla nas dobre, natomiast nie powinniśmy jej całkowicie eliminować z diety, ponieważ sól jest człowiekowi niezbędna do prawidłowego funkcjonowania. Poza aspektami zdrowotnymi wskazujemy na jeszcze jedną zaletę soli – mianowicie sól wzmacnia doznania smakowe, dlatego nieposolone potrawy wydają nam się mdłe i po prostu niedobre.

ZMYŚL SMAKU – CIEKAWOSTKI

Na zakończenie lekcji warto podać uczniom parę ciekawostek dotyczących zmysłu smaku. Proponujemy proste doświadczenie. Dzielimy uczniów na grupy i prosimy, by po kolei z zawiązanymi oczami i zatkany nos próbowali różnych produktów. Uczniowie na pewno zauważą, że trudno im rozpoznać potrawy. Doświadczenie to pokazuje, że do pełnego odczuwania smaku potrzebny jest człowiekowi jeszcze jeden zmysł – węch.

ZMYŚL SMAKU – SCENARIUSZ CIEKAWEJ LEKCJI BIOLOGII W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Możemy opowiedzieć również, że naukowcy rozważają dwa nowe smaki – wapienny i tłusty oraz że smak pikantny nie istnieje (za odczuwanie jakiejś potrawy jako pikantnej nie odpowiadają receptory smakowe, ale receptory bólu). Kolejną ciekawostką jest fakt, że człowiek zawsze wyczuje smak gorzki – jest to naturalna obrona organizmu przed truciznami. Na koniec informujemy uczniów o przygotowanej niespodziance – wycieczce do Kopalni Soli „Wieliczka”.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Po przeprowadzonej lekcji warto zabrać klasę na wycieczkę do [kopalni w Wieliczce](#). W atmosferze zabawy uczniowie dowiedzą się jeszcze więcej na temat smaku słonego i roli soli w naszym życiu. Wycieczka będzie doskonałym przygotowaniem do pozostałych lekcji biologii (ale też geografii, języka polskiego czy historii) i na pewno na długo pozostanie w pamięci dzieci.

KONSPEKT

ZMYŚL SMAKU – SCENARIUSZ CIEKAWEJ LEKCJI BIOLOGII W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Temat: Zmysł smaku.

Czas realizacji:
1 jednostka lekcyjna

Potrzebne materiały:

- schemat budowy języka,
- przyprawy,
- drobno pokrojone potrawy (np. cytryna, czekolada, papryka itp.)

Metody i formy pracy:

- pogadanka,
- wykład,
- doświadczenie,
- burza mózgów,
- praca w grupach

Cele. Dziecko:

- wymienia zmysły człowieka i narządy tych zmysłów,
- wie, po co człowiekowi zmysł smaku,
- omawia budowę języka,
- umiejscawia na języku smaki,
- wymienia smaki, które rozpoznaje człowiek,
- poznaje fakty i mity na temat soli,
- przeprowadza proste doświadczenie, wykazując powiązanie zmysłu smaku ze zmysłem węchu.

Przebieg lekcji:

1. Powitanie uczniów. Czynności organizacyjne.
2. Omówienie celów lekcji.
3. Przypomnienie zmysłów człowieka.
4. Przyporządkowanie odpowiednich narządów do odbieranych bodźców.
5. Burza mózgów dotycząca zmysłu smaku.
6. Omówienie rozpoznawanych przez człowieka smaków.
7. Fakty i mity na temat soli.
8. Ciekawostki dotyczące zmysłu smaku.
9. Doświadczenie z rozpoznawaniem smaków przy pominięciu zmysłu węchu.
10. Zapowiedź wycieczki do kopalni soli.
11. Pożegnanie uczniów.

KONSPEKT LEKCJI BIOLOGII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ – HIGIENA UKŁADU ODDECHOWEGO

Dbanie o układ oddechowy jest niezwykle ważne. Zwłaszcza w okresie zimowym, kiedy nad większością miast zalega smog. Warto zatem poruszyć ten temat na zajęciach w szkole. Oto szczegółowy scenariusz lekcji biologii wraz z konspektem. W ramach zajęć przewidziana jest wizyta w słynnej Kopalni Soli „Wieliczka”.

Dołączony konspekt lekcji biologii przeznaczony jest do realizacji na dwóch jednostkach lekcyjnych. Pierwsza lekcja dotyczy budowy układu oddechowego człowieka, na drugiej omówione zostaną jego choroby i higiena. Po zajęciach w szkole uczniowie wybiorą się na wycieczkę do Kopalni Soli „Wieliczka”, podczas której dowiedzą się, jak dobroczynny wpływ na zdrowie dróg oddechowych ma panujący tam mikroklimat.

BIOLOGIA – UKŁAD ODDECHOWY

Lekcję rozpoczynamy od zapoznania uczniów z tematem zajęć oraz przedstawienia celów, które powinni osiągnąć po zakończonych zajęciach. Następnie przechodzimy do omówienia budowy układu oddechowego. Rozdajemy uczniom karty pracy, na których znajduje się model budowy układu oddechowego z wypisanymi cyframi oznaczającymi kolejne jego części. W trakcie wykładu nauczyciela zadaniem uczniów będzie uzupełnienie tego schematu.

Na tablicy rozwieszamy taki sam model w powiększeniu. Posługując się nim, opisujemy, jak zbudowany jest układ oddechowy i jaką funkcję pełnią poszczególne jego elementy. Omawiamy z uczniami proces wymiany gazowej w tkankach i płucach.

CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO

Druga część zajęć w głównej mierze opierać się będzie na pracy w grupach. Dzielimy uczniów na trzy zespoły, których zadaniem będzie przygotowanie krótkiego wystąpienia dotyczącego wpływu zanieczyszczeń powietrza na układ oddechowy i chorób, jakie te zanieczyszczenia wywołują. Grupa pierwsza zajmie się wpływem zanieczyszczeń mikrobiologicznych w powietrzu na zdrowie, druga – zanieczyszczeniami pyłowymi a trzecia – zanieczyszczeniami gazowymi.

Po upływie wyznaczonego czasu liderzy grup prezentują przed klasą opracowany temat. Na zakończenie tej części zajęć tworzymy razem z uczniami minileksykon chorób układu oddechowego uwzględniający opis objawów choroby, jej przebieg oraz sposoby leczenia.

KONSPEKT LEKCJI BIOLOGII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ – HIGIENA UKŁADU ODDECHOWEGO

HIGIENA I PROFILAKTYKA CHORÓB UKŁADU ODDECHOWEGO

Wyjaśniamy uczniom, czym jest higiena układu oddechowego. Inicjujemy burzę mózgów dotyczącą tego, jak dbać o drogi oddechowe. Odpowiedzi uczniów zapisujemy na tablicy. Jeśli trzeba, uzupełniamy tę wiedzę. Prawdopodobnie jednym z pierwszych pomysłów o tym, jak zapobiegać chorobom, będzie zakrywanie ust dłonią podczas kichania i kaszlu. W związku z tym proponujemy uczniom pewien eksperyment.

CO BĘDZIE POTRZEBNE DO JEGO PRZEPROWADZENIA?

- 10 kartek wielkości A3,
- butelka po płynie do mycia okien,
- chusteczka.

Spośród uczniów wybieramy „osobę kichającą”, czyli kogoś, kto będzie przyskał wodą ze spryskiwacza, oraz rozkładamy na podłodze kartki papieru, które symbolizować będą osoby (w różnych odległościach – od 30 do 150 centymetrów od osoby z rozpylaczem). Wybrany uczeń, stojąc przed kartkami papieru, energicznie naciska spryskiwacz, czyli kicha. Pozostali notują swoje obserwacje – ile „osób” zostało opryskanych wodą. Następnie prosimy, by uczeń zrobił to samo, ale zakrył wylot butelki ręką – ma to symbolizować częstą sytuację, kiedy ludzie kichają właśnie w rękę.

Uczniowie zaobserwują, że wprawdzie kropelki nie przedostały się na osoby stojące obok, ale wszystkie zostały na dłoni osoby kichającej. Wyjaśniamy, że jeśli po kichnięciu w rękę, nie umyje się jej natychmiast, wirusy i bakterie będą się rozprzestrzeniać. Następnie prosimy ucznia, by wylot spryskiwacza zasłonił chusteczką i dopiero wtedy „kichnął”. Obserwujemy, że cała woda została na chusteczce. Opowiadamy dzieciom, że kichanie w chusteczkę i natychmiastowe wyrzucenie jej do śmieci jest najbardziej skuteczne w zapobieganiu rozprzestrzeniania się przeziębienia czy grypy.

Na zakończenie lekcji uczniowie w grupach przygotowują trzy spoty reklamowe dotyczące profilaktyki chorób układu oddechowego. Pierwsza grupa może przygotować reklamę na temat negatywnego wpływu palenia papierosów na zdrowie, druga – spot promujący zdrowe odżywianie i utrzymanie dobrej kondycji fizycznej, trzecia – filmik mówiący o działaniach mających na celu zmniejszenie smogu.

KONSPEKT LEKCJI BIOLOGII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ – HIGIENA UKŁADU ODDECHOWEGO

LEKCJA BIOLOGII INACZEJ – WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

W tygodniu, w którym odbyła się lekcja, warto wybrać się na wycieczkę do [kopalni w Wieliczce](#). Oprócz zwiedzania kopalni i odkrywania tajemnic kryjących się pod powierzchnią uczniowie dowiedzą się o istnieniu podziemnego uzdrowiska. Przekonają się, jak dobry wpływ na zdrowie ma tamtejszy mikroklimat – powietrze w kopalni jest zdrowe i czyste.

Nie zabraknie również okazji aby pospacerować w Tężni Solankowej. Dawka ruchu i inhalacja naturalnym solnym aerozolem to samo zdrowie! Wielicka solanka ma właściwości lecznicze i wspomaga odporność. Dodatkową atrakcją tężni jest wieża widokowa oraz rozległy taras, po którym uczniowie z radością pospacerują.

Dzięki tej wycieczce dzieci poszerzą swoją wiedzę na temat higieny i profilaktyki chorób układu oddechowego, a po jej zakończeniu będą mogli wybrać się tam jeszcze raz z rodzicami, by spędzić ciekawie, a przede wszystkim zdrowo, wolny czas.

KONSPEKT

LEKCJI BIOLOGII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

- HIGIENA UKŁADU ODDECHOWEGO

Temat: Układ oddechowy człowieka. Choroby i higiena układu oddechowego.

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne

Metody i formy pracy:

- wykład,
- praca z kartą pracy,
- doświadczenie,
- burza mózgów,
- praca w grupie.

Cele. Dziecko:

- wymienia części układu oddechowego i rozpoznaje je na schemacie;
- opisuje przebieg wymiany gazowej w tkankach i płucach;
- wymienia przyczyny najczęstszych chorób układu oddechowego;
- rozróżnia rodzaje zanieczyszczeń powietrza;
- wymienia choroby układu oddechowego wywoływane przez różne rodzaje zanieczyszczeń;
- tworzy spot reklamowy dotyczący higieny układu oddechowego.

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne: powitanie uczniów, sprawdzenie obecności.
2. Wykład nauczyciela dotyczący elementów układu oddechowego. Uzupełnianie kart pracy przez uczniów.
3. Przedstawienie przebiegu wymiany gazowej w tkankach i płucach.
4. Omówienie rodzajów zanieczyszczeń występujących w powietrzu.
5. Praca w grupach – przygotowanie prezentacji dotyczących wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie dróg oddechowych człowieka.
6. Omówienie chorób układu oddechowego.
7. Wyjaśnienie czym jest higiena układu oddechowego.
8. Doświadczenie obrazujące rozprzestrzenianie się cząsteczek mikrobiologicznych w powietrzu podczas kichania.
9. Burza mózgów dotycząca zapobiegania chorobom układu oddechowego.
10. Przygotowanie spotów reklamowych dotyczących profilaktyki chorób układu oddechowego.
11. Zapowiedź wizyty w Kopalni Soli „Wieliczka”.
12. Pożegnanie uczniów.

JAN BRZECHWA „SÓL” – OMÓWIENIE WIERSZA

KONSPEKT DLA KLAS 1 – 3

Temat przeznaczony jest do realizacji na dwóch jednostkach lekcyjnych. Konspekt dla klas 1 – 3 ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje treści edukacji polonistycznej, plastycznej i przyrodniczej. Na lekcji uczniowie omawiają utwór Jana Brzechwy „Sól”, tworzą prace plastyczne dotyczące utworu oraz dowiadują się, skąd wzięta się sól i jakie znaczenie ma w życiu człowieka. Uzupelnieniem zajęć w szkole jest podróż po krainie Solilandii, którą oferuje Kopalnia Soli „Wieliczka”.

KONSPEKT ZAJĘĆ KLASA 1 – EDUKACJA POLONISTYCZNA

Lekcję rozpoczynamy od przyklepnięcia na tablicy wierszyków – zagadek dotyczących soli (takie wierszyki można znaleźć w Internecie), np.

„Z WIELICZKI POCHODZI,
ZNANA JEST JEJ SŁAWA.
DZIĘKI NIEJ SMAKUJE
NAM KAŻDA POTRAWA”.

Dzieci podają rozwiązanie zagadki. Informujemy, że sól – biały skarb ziemi – będzie tematem zajęć.

OMÓWIENIE WIERSZA – DRAMA

Odczytujemy utwór Brzechwy, a następnie wspólnie z uczniami ustalamy, ile postaci występuje w wierszu oraz jakie wydarzenia są w nim przedstawione. Na tej podstawie przygotowujemy dramę – chętni uczniowie wcielają się w postaci i prezentują krótką scenkę dotyczącą wydarzeń opisanych w utworze. Po wykonanym zadaniu nagradzamy ochotników brawami.

„SOLNE” FRAZELOGIZMY

Pytamy, jak można rozumieć pojawiające się w wierszu wyrażenia: „słono zapłacić”, „w bajce nie ma soli”. Zapisujemy te zwroty na tablicy i wyjaśniamy ich znaczenie. Prosimy dzieci o podanie innych wyrażen związanych z solą. Zwroty te również zapisujemy na tablicy i tłumaczymy, co znaczą.

JAN BRZECZWA „SÓL” – OMÓWIENIE WIERSZA KONSPEKT DLA KLAS 1 – 3

EDUKACJA PLASTYCZNA – PRZEKŁAD INTERSEMIOTYCZNY

W tej części lekcji uczniowie na podstawie omówionego tekstu stworzą prace plastyczne nawiązujące do wybranej sceny z utworu „Sól”. Można tak rozdzielić fragmenty wśród dzieci, by powstała galeria przedstawiająca wszystkie wydarzenia z wiersza. Do tego zadania potrzebne będą brystole, farby, kredki lub flamastry, klej i, co najważniejsze, sól gruboziarnista. Należy poinformować uczniów, że rysunki mogą wykonać dowolną techniką, ale koniecznie muszą wykorzystać sól. Wykonane prace zawieszamy na ścianie w sali. Prosimy, by uczniowie wspólnie nadali tytuł wystawie.

EDUKACJA PRZYRODNICZA

Utwór Brzechwy jest punktem wyjścia do przeprowadzenia zajęć z zakresu edukacji przyrodniczej, których celem będzie ustalenie, jakie znaczenie ma sól w życiu człowieka, jak wpływa na organizm oraz skąd się bierze

ZNACZENIE SOLI W ŻYCIU CZŁOWIEKA

Na podstawie omówionego utworu rozmawiamy z uczniami o tym, jakie znaczenia ma sól w naszym życiu. Pytamy, do czego się ją wykorzystuje oraz jak wpływa na organizm. Propozycje zapisujemy na tablicy i jeśli trzeba, uzupełniamy brakujące informacje.

SKĄD SIĘ BIERZE SÓL?

Rozmawiamy z uczniami, czy wiedzą, skąd w ogóle bierze się sól. Prawdopodobnie któreś z dzieci powie, że wydobywa się ją w kopalniach. Odszukujemy na mapie najbardziej znaną kopalnię soli – kopalnię w Wieliczce. Pokazujemy uczniom zdjęcia prezentujące wielicką kopalnię oraz zaznaczamy na mapie inne regiony, w których wydobywa się sól kamienną. Opowiadamy o powstawaniu soli – wyjaśniamy, o czym świadczy jej istnienie na danym terenie.

KRYSTAŁKI SOLI – DOŚWIADCZENIE (SCENARIUSZ DLA KLAS 1 – 2 SZKOŁY PODSTAWOWEJ)

W zależności od etapu kształcenia można przeprowadzić doświadczenie na dwa sposoby. W klasach 1 – 2 tydzień przed planowaną lekcją (np. podczas omawiania lekcji o morzu) przygotowujemy „klasowe morza”. W słoiczkach z wodą rozpuszczamy sól. Do przygotowanych roztworów wkładamy nitki. Nie zdradzamy uczniom, do czego posłużą. Zabieramy przygotowane słoiczki do pokoju nauczycielskiego. Na lekcji „Biały skarb ziemi” przynosimy wcześniej przygotowane słoiczki. Pokazujemy dzieciom skryształizowaną sól i tłumaczymy proces powstawania złóż soli.

JAN BRZECHWA „SÓL” – OMÓWIENIE WIERSZA KONSPEKT DLA KLAS 1 – 3

KRYSTAŁKI SOLI – DOŚWIADCZENIE (SCENARIUSZ ZAJĘĆ KLASA 3 SZKOŁA PODSTAWOWA)

W klasie 3 w celu zaprezentowania podanych informacji przeprowadzamy z uczniami proste doświadczenie w grupach. Zespoły przygotowują w słoikach roztwór soli, w którym umieszczają nitkę. Tak przygotowane naczynia pozostawiamy w klasie. Prosimy uczniów, by każdego dnia obserwowali, co się dzieje w słoiczkach i zapisywali swoje spostrzeżenia w dzienniku doświadczenia. Po pewnym czasie (kiedy uda się wyhodować kryształki soli na nitce) wracamy do tematu lekcji i opisujemy doświadczenie.

PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Jako podsumowanie lekcji prosimy uczniów, by wymienili najważniejsze wiadomości, o których była mowa. Zapisujemy te informacje na tablicy i na ich podstawie tworzymy notatkę, którą dyktujemy uczniom do zeszytu.

Zdradzamy dzieciom, że to nie koniec ich „solnej” przygody i już niedługo będą mieli okazję na żywo zobaczyć miejsce, które słynie z wydobycia soli kamiennej.

ZWIEDZANIE KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Podróż po krainie [Solilandii](#) i odkrywanie tajemnic ukrytych pod ziemią będzie świetną kontynuacją poruszanego na lekcjach tematu. Dzieci będą mogły przyswoić nową wiedzę w bardzo atrakcyjnej formie. W trakcie wycieczki poznają historię kopalni, usłyszą legendy z nią związane, będą rozwiązywać różnorodne zagadki, które utrwalały zdobytą w szkole wiedzę, oraz nauczą się współpracy i podziału zadań w grupie.

KONSPEKT

JAN BRZECHWA „SÓL” – OMÓWIENIE WIERSZA

KONSPEKT DLA KLAS 1 – 3

Temat: Biały skarb ziemi – omówienie wiersza Jana Brzechwy pt. „Sól”

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne

Metody i formy pracy:

- drama,
- heureka,
- przekład intersemiotyczny,
- doświadczenie,
- praca zbiorowa i indywidualna.

Edukacje wiodące:

- polonistyczna,
- przyrodnicza,
- plastyczna.

Cele. Dziecko:

- potrafi wytłumaczyć, do czego człowiek wykorzystuje sól
- wie, skąd wzięta się sól
- wie, jaki wpływ ma sól na organizm człowieka
- ćwiczy umiejętność selekcji informacji, tak by powstała notatka
- ćwiczy umiejętność czytania
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje
- poznaje frazeologizmy związane z solą
- wykonuje pracę plastyczną z wykorzystaniem soli

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne.
2. Nauczyciel przypina na tablicy kartkę z zagadką. Jej rozwiązaniem będzie temat przewodni lekcji.
3. Wspólne odczytanie wiersza Jana Brzechwy pt. „Sól”.
4. Określenie, ile postaci występuje w wierszu.
5. Wypisanie wydarzeń, które zostały przedstawione.
6. Wybrani uczniowie odgrywają scenkę na podstawie wiersza.
7. Omówienie pojawiających się w tekście frazeologizmów związanych z solą. Podanie innych przykładów wraz z wyjaśnieniem.
8. Wykonanie prac plastycznych na podstawie wiersza. Uczniowie wykorzystują sól gruboziarnistą do stworzenia swoich dzieł.
9. Na podstawie utworu uczniowie opowiadają, jakie znaczenie ma sól dla ludzkiego życia.
10. Omówienie procesu powstawania soli. Przygotowanie doświadczenia.
11. Zebranie przez uczniów najważniejszych informacji z lekcji. Zapisanie ich na tablicy. Na tej podstawie nauczyciel przygotowuje notatkę, którą dyktuje dzieciom.
12. Zapowiedź wizyty w Kopalni Soli „Wieliczka”.
13. Pożegnanie uczniów.

SÓL UKRYTA W ZWIĄZKACH FRAZEOLOGICZNYCH – SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO (KLASA 4)

Scenariusz lekcji języka polskiego w klasie 4 przeznaczony jest do realizacji na dwóch godzinach. Przed planowanymi zajęciami dobrze byłoby porozmawiać z nauczycielem przyrody, by w tym samym czasie uczniowie poznali zagadnienia związane z solą (jej wydobywaniem, wpływem na organizm człowieka, funkcją, jaką pełni w naturze), ponieważ prezentowana lekcja dotyczyć będzie właśnie „solnych” frazeologizmów.

KONSPEKT – JĘZYK POLSKI (CELE LEKCJI)

Uczniowie poznają definicję związku frazeologicznego, znaczenie wyrażen związanych z solą oraz nauczą się, jak poprawnie zastosować je w tekście.

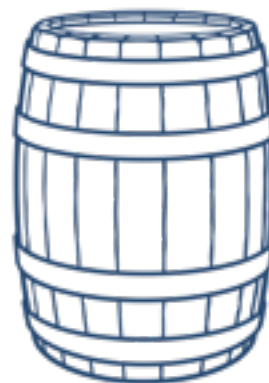
Dopełnieniem zajęć będzie wizyta w Kopalni Soli „Wieliczka” oferującej warsztaty dla dzieci „Śladami legend”, które w atrakcyjnej formie uzupełniają treści omawiane w szkole.

METODY PRACY NA LEKCJI

Lekcje językowe są najmniej lubiane przez dzieci, dlatego ważne, by treści programowe przekazać w atrakcyjnej formie. Podczas zajęć uczniowie będą pracować w grupach z wykorzystaniem metod aktywizujących – zagrają w kalambury, przedstawią przygotowane przed siebie scenki oraz napiszą opowiadanie z wykorzystaniem kości opowieści.

KALAMBURY – WPROWADZENIE W TEMATYKĘ ZWIĄZKÓW FRAZEOLOGICZNYCH

Lekcję rozpoczynamy od krótkiego ćwiczenia, którego celem jest wprowadzenie uczniów w tematykę frazeologizmów. Na tablicy rysujemy obrazek będący ilustracją wybranego wyrażenia, które klasa na pewno zna (np. trafić w dziesiątkę). Uczniowie odgadują hasło (jak podczas gry w kalambury). Następnie prosimy dzieci, by podały znaczenie dosłowne i przenośne tego wyrażenia oraz ułożyły dwa zdania, które odwoływać się będą do tych znaczeń. Prosimy chętnych uczniów, by w ten sam sposób przedstawili inne, znane frazeologizmy. Po tym ćwiczeniu wprowadzamy pojęcie związku frazeologicznego oraz informujemy, czym jest frazeologia.

Oznajmiamy uczniom, że temat lekcji związany będzie z tym, czego uczyli się ostatnio na przyrodzie, ponieważ frazeologizmy, które poznają związane będą z solą.

SÓL UKRYTA W ZWIĄZKACH FRAZEologiczNYCH – SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO (KLASA 4)

ZWIĄZKI FRAZEologiczNE – PRZYKŁADY Z WYJAŚNIENIEM

Wypisujemy na tablicy związki frazeologiczne (być solą w oku, sól ziemi, zamienić się w słup soli, zjeść z kimś beczkę soli, zła potrawa bez soli, zła i przesolona), a następnie pytamy, co mogą znaczyć te wyrażenia. Rozdajemy uczniom słowniki frazeologiczne i prosimy, by sprawdzili, czy dobrze odgadli znaczenia tych związków oraz zapisali je w zeszytcie. Opowiadamy, skąd wzięty się wybrane frazeologizmy.

(NIE) RÓB DRAMY, TYLKO WYJAŚNIJ FRAZEologiczIMY

Dzielimy klasę na grupy i rozdajemy do wylosowania karteczki, na których zapisane są poznane na lekcji frazeologizmy. Zadaniem każdego zespołu będzie przygotowanie scenki prezentującej wylosowane wyrażenie. Pozostała część klasy po obejrzeniu występu ma za zadanie odgadnąć, o jaki frazeologizm chodzi.

Tworzenie opowiadania – kości opowieści

W tej części lekcji będziemy potrzebować kości opowieści – Story Cubes (kości można kupić lub przygotować je samemu z papieru). Na każdej ścianie kości znajduje się inny rysunek (np. znak zapytania, błyskawica, wróżka). Nauczyciel rzuca dziewięcioma kośćmi, a zadaniem dzieci jest ułożenie opowiadania, które nawiązywać będzie do dziewięciu obrazków znajdujących się na wyrzuconych kostkach. Uczniowie muszą tak napisać opowiadanie, by można było nadać mu tytuł jednego z poznanych na lekcji frazeologizmów. Po wykonaniu zadania chętni odczytują swoje prace, a pozostałe osoby odgadują, jaki tytuł nosi tekst.

WIZYTA W KOPALNI

Po wykonaniu zadania informujemy uczniów, że niedługo będą mieli okazję poznać inne opowieści związane z solą, a odbędzie się to również w „solnej” scenerii – [Kopalni Soli w Wieliczce](#).

Wizyta w kopalni będzie doskonałym uzupełnieniem lekcji języka polskiego i przyrody. W trakcie warsztatów uczniowie usłyszą legendy i opowieści związane z kopalnią, poznają dawne prace górnicze, a dzięki rozwiązywaniu specjalnie przygotowanych quizów w trakcie zwiedzania rozwiną umiejętność pracy w grupie oraz logiczne myślenie. Aktywne zwiedzanie Kopalni Soli „Wieliczka” na pewno spodoba się dzieciom, a połączenie nauki i zabawy sprawi, że prezentowane treści pozostaną w ich głowach na długo.

KONSPEKT

SÓL UKRYTA W ZWIĄZKACH

FRAZEologiczNYCH – SCENARIUSZ LEKCJI

JĘZYKA POLSKIEGO (KLASA 4)

Temat: Sól ukryta w związkach frazeologicznych

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne

Metody i formy pracy:
drama, praca w grupach, praca ze słownikami

Cele. Dziecko:

- wie, co to jest frazeologia i czym się zajmuje,
- zna definicję związku frazeologicznego,
- zna frazeologizmy polskie związane ze słowem sól,
- potrafi wyjaśnić znaczenie frazeologizmów,
- buduje poprawne zdania z poznanymi frazeologizmami,
- wie, w jakim słowniku szukać znaczenia związków frazeologicznych,
- tworzy opowiadanie z wykorzystaniem wybranego frazeologizmu.

Przebieg lekcji:

1. Czynności organizacyjne.
2. Nauczyciel zaczyna lekcję od krótkiej zabawy (kalambury), która ma wprowadzić uczniów w temat związków frazeologicznych. Rysuje na tablicy obrazek będący ilustracją wyrażenia, które uczniowie na pewno znają (np. trafić w dziesiątkę). Uczniowie odgadują hasło. Nauczyciel prosi o podanie znaczenia dosłownego i przenośnego zwrotu oraz ułożenie z tymi wyrażeniami zdań.
3. Nauczyciel pyta uczniów, czy znają jeszcze inne wyrażenia, które można odczytać dosłownie i przenośnie.
4. Wprowadzenie pojęć: związek frazeologiczny i frazeologia.
5. Zapisanie na tablicy związków frazeologicznych związanych z solą. Uczniowie próbują odgadnąć, co takie zwroty mogą znaczyć.
6. Praca ze słownikami – odszukanie znaczenia podanych zwrotów. Nauczyciel wyjaśnia ich pochodzenie.
7. Podział klasy na grupy oraz losowanie frazeologizmów. Zadaniem uczniów będzie przedstawienie krótkich scenek, które prezentować będą znaczenia wylosowanych wyrażen. W trakcie odgrywania scen przez grupę reszta uczniów odgaduje, o jaki frazeologizm chodzi.
8. Nauczyciel pokazuje uczniom kości opowieści i tłumaczy, na czym będzie polegać zadanie.
9. Uczniowie przypominają, jak napisać opowiadanie, po czym tworzą swój tekst z wykorzystaniem wyrzuconych kości, którego tytułem musi być jeden z poznanych na lekcji frazeologizmów.
10. Odczytanie prac przez chętnych uczniów bez podania tytułu. Reszta klasy odgaduje, jaki frazeologizm znalazł się w tytule prac kolegów.
11. Pożegnanie uczniów.

PRZYSŁOWIA I POWIEDZENIA POLSKIE – SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 5

Jedno z najbardziej znanych przysłów polskich mówi, że są one mądrością narodów. Warto zatem, by uczniowie poznali przynajmniej te najpopularniejsze powiedzenia. Temu zagadnieniu poświęcona będzie prezentowana lekcja. Dodatkowo na zajęciach uczniowie dowiedzą się, jaką funkcję pełnią przysłowia, jak są zbudowane oraz jakich dziedzin życia dotyczą.

Dołączony scenariusz lekcji języka polskiego obejmuje dwie godziny lekcyjne w szkole. Praca na zajęciach odbywać się będzie z wykorzystaniem metod aktywizujących. Uzupełnieniem lekcji jest wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”.

WPROWADZENIE DO TEMATU

Lekcję rozpoczynamy od zapisania na tablicy sentencji „Przysłowia są mądrością narodów”. Inicjujemy dyskusję na temat znaczenia tego powiedzenia. Pytamy uczniów, czy znają jakieś inne porzekadła tego typu. Następnie podajemy uczniom definicję przysłowia (powinna ona uwzględniać również pochodzenie tych wyrażeń).

POLSKIE PRZYSŁOWIA I ICH ZNACZENIE – PRACA W GRUPACH

Rozdajemy uczniom rozcięte na dwie części karteczki, na których znajdują się znane polskie przysłowia. Pracując w czteroosobowych grupach, muszą oni jak najszybciej poukładać pocięte powiedzenia. Zespół, który zrobi to jako pierwszy, może zostać nagrodzony plusami.

Następnie polecamy uczniom, by korzystając ze słowników, wyjaśnili znaczenie porzekadeł. Po upływie czasu przeznaczanego na wykonanie tego zadania prosimy chętnych, by zaprezentowali wyniki swojej pracy.

FUNKCJE I BUDOWA PRZYSŁÓW

Kiedy już uczniowie poznają niektóre powiedzenia, możemy wspólnie zastanowić się, po co się ich właściwie używa, jaka jest ich funkcja (oddziałują na odbiorcę, mają za zadanie przestrzegać przed czymś, nauczyć czegoś, są wyrazem ekspresji osoby mówiącej, wartościują pewne postawy). Następnie przyglądamy się, jak są zbudowane.

PRZYSŁOWIA I POWIEDZENIA POLSKIE – SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 5

Na tym etapie edukacyjnym wystarczy, jeśli uczniowie zauważą, że mają one postać krótkich zdań, zwrócą uwagę na pojawiające się w nich rymy oraz podobieństwo w budowie członów tych powiedzeń. Warto też zaznaczyć, że mają one dwa znaczenia – dosłowne i przenośne. Wszystkie spostrzeżenia zapisujemy w formie mapy myśli. W razie potrzeby możemy uzupełnić informacje podawane przez dzieci.

RODZAJE PRZYSŁÓW I POWIĘDZEŃ

Na podstawie omówionych na lekcji przysłów wspólnie z uczniami staramy się podzielić je na różne kategorie ze względu na temat. Zauważamy, że przysłowia dotyczą **prawie wszystkich dziedzin życia**. Proponujemy uczniom, by przyjrzyli się bliżej dwóm rodzajom przysłów – dotyczącym pracy i pogody.

PRZYSŁOWIA DOTYCZĄCE ZAWODÓW

Wyjaśniamy, że polskie przysłowia o pracy mogą odnosić się do wszelkich przejawów aktywności (np. „Bez pracy nie ma kołaczy, „Jaka praca, taka płaca”) lub mówią o wykonywaniu konkretnego zawodu. By zilustrować uczniom tę kwestię możemy sięgnąć do jednego z zawodów, który w Polsce ma bardzo długą tradycję – pracy górników.

Podajemy uczniom przysłowia dotyczące tej profesji (np. „Górnik na dole, chlyb na stole”, „Kto na dole pracuje, ten się dobrze czuje”, „Górnik żyje, górnik mo, górnikowi Pan Bóg do” „Barbara święta o górnikach pamięta”, „Gdy górnik pracuje w nocy, to mu święta Barbórka stoi przy pomocy”) i wspólnie zastanawiamy się, jaka jest różnica między tymi powiedzeniami, a porzekadłami o pracy w ogóle. W tym miejscu warto również zwrócić uwagę na gwarowe formy niektórych wyrazów (elementy gwarowe odnajdziemy w przysłowiaach pochodzących z regionów, w których górnictwo było znaczącą częścią gospodarki).

PRZYSŁOWIA DOTYCZĄCE POGODY

Odrębną grupę w polskiej tradycji stanowią **porzekadła dotyczące pogody**. Omawiając to zagadnienie możemy pozostać w kręgu „górnicznym” i zaprezentować uczniom przysłowia i powiedzenia dotyczące św. Barbary – patronki górników (np. „Barbara po wodzie – święta po lodzie”, „Gdy w Barbarę pada, zima ostra się zapowiada”, „Kiedy na św. Barbarę błoto, zima będzie jak złoto”, „Od świętej Barbary noce się urwały”).

PRZYSŁOWIA I POWIEDZENIA POLSKIE – SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 5

AKTYWNE ZAKOŃCZENIE – DRAMA

Na zakończenie lekcji możemy przeprowadzić ćwiczenie dramowe. Każda grupa losuje jedną karteczkę, na której zapisane jest poznane na lekcji przysłowie. Zadaniem dzieci będzie wymyślenie scenki, która mogłaby być ilustracją wylosowanego powiedzenia. Grupy występują przed klasą, a pozostali uczniowie muszą odgadnąć, o jakie przysłowie chodzi.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Uzupełnieniem zajęć będzie [wycieczka do Wieliczki](#). W trakcie zwiedzania kopalni z przewodnikiem uczniowie bliżej poznają historię tego miejsca, dowiedzą się, jak była wydobywana kiedyś sól i jak dokładnie wyglądała praca górników. Będą mieli również okazję poznać legendy i niesamowite historie związane z tym miejscem oraz zweryfikować prawdziwość górniczych przysłów poznanych na lekcji. Taka wycieczka spodoba się wszystkim, a zdobyte w jej trakcie wiadomości na pewno przydadzą się na lekcjach przyrody lub historii.

KONSPEKT

PRZYSŁOWIA I POWIEDZENIA POLSKIE – SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 5

Temat: Zmysł smaku.

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne

Metody i formy pracy:

- wykład,
- drama,
- dyskusja,
- mapa mentalna,
- praca w grupach,
- praca ze słownikiem.

Cele. Dziecko:

- wie, czym jest przysłowie,
- wymienia źródła polskich powiedzeń i przysłów,
- wymienia funkcje przysłów,
- opisuje, jak zbudowane są przysłowia,
- rozpoznaje i rozumie wybrane przysłowia,
- potrafi wskazać różne rodzaje przysłów,
- tworzy scenki będące ilustracją wybranych przysłów.

Przebieg lekcji:

1. Czynności organizacyjne – powitanie uczniów, sprawdzenie obecności.
2. Rozmowa na temat mądrości w przysłowiach.
3. Zapisanie przez uczniów definicji przysłowia.
4. Praca w grupach – układanie pociętych karteczek z przysłowiami oraz wyjaśnienie, co oznaczają.
5. Stworzenie mapy myśli – funkcje przysłów.
6. Rodzaje przysłów i powiedzeń.
7. Omówienie przysłów związanych z pracą i pogodą.
8. Drama – przedstawienie scenek będących ilustracjami poznanych przysłów.
9. Zapowiedź wycieczki do Kopalni Soli „Wieliczka”.
10. Pożegnanie uczniów.

REGIONY TURYSTYCZNE W POLSCE – SCENARIUSZ LEKCJI GEOGRAFII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Znaczenie turystyki dla polskiej gospodarki z roku na rok jest coraz większe. Nic dziwnego, Polska jest krajem atrakcyjnym turystycznie i oferuje zwiedzającym różne możliwości spędzania wolnego czasu. Temat turystyki krajowej warto zatem poruszyć na lekcji geografii w szkole.

Dzięki temu uczniowie nie tylko przekonają się, jak interesujący pod względem turystycznym jest nasz kraj, ale też poznają ważne i piękne miejsca w Polsce, by wiedzieli, czym możemy się pochwalić. Dołączony konspekt lekcji geografii dotyczy dwóch godzin zajęć w szkole podstawowej. Praca na lekcjach odbywać się będzie z wykorzystaniem metod aktywizujących. Uzupełnieniem zajęć jest wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”.

CZYM JEST TURYSTYKA? RODZAJE TURYSTYKI

Lekcję rozpoczynamy od pogadanki z uczniami na temat tego, czym jest turystyka oraz powodów, dla których ludzie podróżują. Zachęcamy uczniów, żeby podzielili się swoimi motywami. Odpowiedzi zapisujemy na tablicy w postaci mapy myśli.

Wyjaśniamy, że biorąc pod uwagę główny motyw podróży, należałoby wskazać następujące rodzaje turystyki: wypoczynkowa, zdrowotna, religijna, poznawcza, kwalifikowana. Każdy rodzaj omawiamy oraz dopisujemy na tablicy. W ten sposób powstaje notatka zawierająca najważniejsze informacje dotyczące głównego zagadnienia lekcji.

„CUDZE CHWALICIE, SWEGO NIE ZNACIE...” – DYSKUSJA

Po zapisaniu notatki pytamy, w jaki sposób uczniowie spędzają wakacje – czy wolą podróżować po Polsce, czy jednak wybierają miejsca poza granicami kraju. W zależności od tego, jakie będą odpowiedzi uczniów, dzielimy ich na dwa zespoły – zwolenników podróżowania po Polsce oraz tych, którzy za cel swoich podróży wybierają inne państwa. Jeżeli uda się stworzyć takie grupy, możemy pokusić się o poprowadzenie dyskusji na temat atrakcyjności Polski pod względem turystycznym.

GRA DYDAKTYCZNA – NAJWAŻNIEJSZE MIASTA

Po zakończeniu dyskusji dzielimy uczniów na drużyny. Zadaniem każdego zespołu będzie wypisanie na kartce jak najwięcej skojarzeń dotyczących konkretnego miejsca w Polsce, np. Warszawy. Wygrywa drużyna, która w wyznaczonym czasie zapisze najwięcej poprawnych haseł związanych z danym miastem. W kolejnych rundach uczniowie podają swoje skojarzenia do innych miast, np. Krakowa, Wrocławia, Torunia itd. Zwycięzców całego turnieju możemy nagrodzić plusami.

REGIONY TURYSTYCZNE W POLSCE – SCENARIUSZ LEKCJI GEOGRAFII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

NAJWIĘKSZE ATRAKCJE TURYSTYCZNE W POLSCE – METODA PROJEKTU

Zasadnicza część zajęć poświęcona będzie regionom i atrakcjom turystycznym w Polsce. Tę część warto przeprowadzić metodą projektu. W tym celu dzielimy uczniów na trzyosobowe lub czteroosobowe zespoły. Każdy zespół losuje karteczkę z zapisaną na niej nazwą województwa.

W zależności od liczby uczniów w klasie grupy będą musiały wylosować po dwie lub nawet trzy karteczki. Zadaniem uczniów będzie wyszukanie najważniejszych atrakcji turystycznych w regionach, które wylosowali. Następnie polecamy, aby spróbowali przedstawić je w sposób graficzny, tak by powstały symbole tych miejsc, które by można było przyczepić na przygotowanej wcześniej przez nas mapie. W trakcie pracy grup należy cały czas nadzorować wykonywanie tego zadania, by wszystkie ważne dla polskiej turystyki atrakcje zostały uwzględnione.

Po upływie wyznaczonego czasu zespoły przyczepiają swoje obrazki w odpowiednich punktach na mapie. W ten sposób powstaje graficzna mapa Polski przedstawiająca najważniejsze pod względem turystycznym miejsca. Pozostałych uczniów angażujemy do zabawy w odgadywanie, o jakie miejsca chodzi.

Kiedy już zapełnimy mapę atrakcjami, możemy opowiedzieć uczniom o istnieniu organizacji, której zadaniem jest wspieranie współpracy międzynarodowej w dziedzinie kultury, sztuki i nauki. Działania tej organizacji zaowocowały powstaniem listy, na której znajdują się najważniejsze miejsca na świecie. Po takim wprowadzeniu uczniowie bez trudu powinni odgadnąć, że chodzi o UNESCO oraz Listę Światowego Dziedzictwa. Informujemy, że aż 16 miejsc w Polsce zostało wpisanych na tę listę. Następnie zakreślamy w kółko te miejsca na naszej mapie graficznej oraz omawiamy powody, które zadecydowały o włączeniu ich na listę.

REGIONY TURYSTYCZNE W POLSCE – SCENARIUSZ LEKCJI GEOGRAFII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

PRZYGOTOWANIE REKLAMY

Ostatnim ogniwem lekcji będzie przygotowanie reklamy wybranego regionu turystycznego. Prosimy uczniów, by spróbowali wcielić się w pracowników biura podróży, którzy sprzedają wycieczki do konkretnych miejsc w Polsce.

Grupy muszą opisać wybrany region, zaplanować trasę wycieczki oraz przedstawić najważniejsze atrakcje w taki sposób, by zachęcić potencjalnych klientów. Po upływie wyznaczonego czasu grupy prezentują swoje pomysły. Chętnym uczniom możemy zaproponować przygotowanie w domu multimedialnej reklamy wybranego miejsca oraz przewodnika turystycznego po danym regionie. Pozostali uczniowie muszą odgadnąć, o jakie przysłowie chodzi.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

W ramach podsumowania zajęć warto pojechać z uczniami do jednego z miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – kopalni w Wieliczce. Warto wybrać to miejsce nie tylko z powodów turystycznych ([Kopalnia Soli „Wieliczka”](#) była jednym z pierwszych obiektów w Polsce wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa), ale również dlatego że wycieczka może okazać się świetnym uzupełnieniem innych lekcji w szkole (historii, biologii, chemii czy nawet języka polskiego).

KONSPEKT

REGIONY TURYSTYCZNE W POLSCE – SCENARIUSZ LEKCJI GEOGRAFII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Temat: Regiony turystyczne w Polsce.

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne

Potrzebne materiały:

- mapa ścienna Polski,
- atlasy geograficzne,
- przygotowana przez nauczyciela na szarym papierze duża konturowa mapa Polski.

Metody i formy pracy:

- praca w grupach,
- praca metodą projektu,
- gra dydaktyczna,
- pogadanka,
- burza mózgów.

Cele. Dziecko:

- zna pojęcia: turystyka, region turystyczny;
- wie, jakie są rodzaje turystyki;
- wskazuje na mapie województwa oraz najważniejsze miasta;
- wymienia regiony turystyczne Polski oraz omawia ich największe walory;
- zna zabytki historyczne wpisane na listę UNESCO;
- planuje wycieczkę po najważniejszych atrakcjach turystycznych danych regionów;
- przygotowuje reklamę turystyczną wybranego regionu Polski;

Przebieg lekcji:

1. Czynności organizacyjne – powitanie uczniów, sprawdzenie obecności.
2. Burza mózgów dotycząca tego, czym jest turystyka.
3. Pogadanka z uczniami na temat tego, w jakim celu ludzie podróżują – zapisanie notatki na temat rodzajów turystyki. Omówienie każdego z rodzajów.
4. Dyskusja kierowana na temat atrakcyjności Polski pod względem turystycznym.
5. Gra dydaktyczna – skojarzenia.
6. Atrakcje turystyczne Polski – projekt edukacyjny. Stworzenie graficznej mapy Polski z najważniejszymi turystycznie miejscami w kraju.
7. Przygotowanie reklamy wybranego regionu turystycznego Polski.
8. Zapowiedź wycieczki do Kopalni Soli „Wieliczka”.
9. Pożegnanie uczniów.

MASA SOLNA – WIELKANOC NA LEKCJI PLASTYKI. LEPIENIE Z MASY SOLNEJ – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Święta Wielkanocne to tradycyjnie czas, kiedy myślimy o przystrajaniu naszych domów. Oczywiście, najpiękniejsze ozdoby to te, które przygotowane są własnoręcznie, dlatego przedświąteczne lekcje plastyki warto poświęcić na przygotowanie takich dekoracji. Dołączony konspekt dotyczy dwóch godzin lekcyjnych w szkole podstawowej w młodszych klasach, choć po pewnych modyfikacjach z powodzeniem można go wykorzystać również w klasach starszych.

W związku z charakterem zajęć muszą być one rozłożone na dwa tygodnie. Na pierwszej lekcji porozmawiamy z dziećmi na temat tradycji wielkanocnych i przygotujemy ozdoby na Wielkanoc. Masa solna posłuży zrobieniu oryginalnych wielkanocnych figurek.

Drugie zajęcia poświęcone będą ozdabianiu wykonanych wcześniej dekoracji. Ponadto ta lekcja będzie świetną okazją do poznania ciekawostek dotyczących samej soli. W trakcie wykonywania prac przez uczniów można opowiedzieć im o najstawniejszej polskiej kopalni soli – kopalni w Wieliczce, przedstawić legendy związane z tym miejscem oraz powiedzieć o sposobach wydobywania soli. Zajęcia uzupełni wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”.

TRADYCJE WIELKANOCNE

Lekcję rozpoczynamy od rozmowy z dziećmi na temat świąt wielkanocnych. Pytamy uczniów, jakie tradycje wielkanocne znają i jakie praktykuje się u nich w domu. Następnie omawiamy te najbardziej znane obrzędy związane ze świętami (np. święcenie pokarmów, śniadanie wielkanocne, malowanie pisanek czy śmigus-dyngus) oraz wymieniamy symbole wielkanocne.

PRACE PLASTYCZNE Z MASY SOLNEJ

Po krótkiej rozmowie przechodzimy do właściwej części lekcji, czyli przygotowania dekoracji z masy solnej. Opowiadamy uczniom, że już starożytni wykorzystywali masę solną do lepienia przeróżnych figurek (najczęściej używano jej do tworzenia figurek o charakterze religijnym). Dawniej niezwykle popularne było wykonywanie z niej ozdób na święta. Na lekcji postaramy się ożywić tę tradycję i przygotować niebanalne prace z masy solnej na święta Wielkanocy.

MASA SOLNA – WIELKANOC NA LEKCJI PLASTYKI. LEPIENIE Z MASY SOLNEJ – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

JAK PRZYGOTOWAĆ MASĘ SOLNĄ?

Do przygotowania masy solnej potrzebne będą: 200 gramów soli drobnoziarnistej, 200 gramów mąki oraz pół szklanki wody. W misce należy połączyć ze sobą sól oraz mąkę, a następnie dolewać powoli wodę. Masę trzeba ugniatać do momentu, kiedy będzie jednolita i gładka. Jeżeli chcemy, by masa solna miała różne kolory, możemy do wydzielonych porcji dodawać naturalne barwniki, czyli kakao, cynamon czy sok z buraków. Kiedy masa solna będzie gotowa, możemy przystąpić do tworzenia z niej ozdób wielkanocnych.

Z masy solnej możemy stworzyć naprawdę wszystko. W tej kwestii jedynym ograniczeniem będzie nasza wyobraźnia. Możemy odpowiedzieć dzieciom, że mogą stworzyć figurki (kurczaczek czy baranek z masy solnej na pewno będzie oryginalną ozdobą świątecznego stołu) lub elementy, które będzie można porozwieszać w domu (np. jajka lub króliczki). W tym celu dobrze sprawdzą się foremki do ciasteczek, dzięki którym będziemy mogli z masy wyciąć kształt, jaki nam odpowiada.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE LEPIENIA Z MASY SOLNEJ

Polecamy dzieciom, by w trakcie wykonywania ozdób z masy, pozostała jej część trzymały pod przykryciem. Dzięki temu masa solna nie będzie wysychać. Zdradzamy jeszcze jeden trick pomocny przy wykonywaniu figurek – podczas łączenia ze sobą różnych elementów należy miejsca, gdzie będą się stykać, lekko zwilżyć wodą. Ten sposób sprawi, że łatwiej będzie je ze sobą skleić.

Gotowe figurki możemy wysuszyć na dwa sposoby. Albo dzieci zabiorą je ze sobą do domu i z pomocą rodziców wypieką przez 30 minut w piekarniku nagrzanym do 100°C, albo możemy pozostawić je w klasie do następnego tygodnia. Suszenie figurek jest o tyle lepszą metodą, że ciasto na pewno wtedy nie popęka (co może niestety stać się w przypadku pieczenia).

OZDOBY ŚWIĄTECZNE

Na następnych zajęciach zajmiemy się ozdabianiem figurek oraz zawieszek z masy solnej. Możemy zasugerować uczniom, by prace pomalować farbami lub przy pomocy gorącego kleju doczepiać do nich różne elementy (koraliki, pióra, kamyczki, piasek itp.). Nie narzucajmy jednak uczniom żadnej wizji. Sposoby ozdabiania wyrobów pozostawmy w ich gestii. Na pewno nas czymś zaskoczą, gdyż wyobraźnia dziecka jest nieograniczona.

MASA SOLNA – WIELKANOC NA LEKCJI PLASTYKI. LEPIENIE Z MASY SOLNEJ – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

ROZMOWA NA TEMAT SOLI

Przygotowywanie figurek z masy solnej to świetna okazja, by porozmawiać z uczniami o soli. Pytamy, czy wiedzą, skąd w ogóle bierze się sól i po co jest potrzebna człowiekowi. Opowiadamy o wielickiej kopalni soli. Możemy również zapoznać uczniów z historią pojawienia się soli w Polsce – legendą o świętej Kindze. Następnie zdradzamy kilka ciekawostek na temat wydobycia tego minerału.

WYCIECZKA DO KOPALNI SOLI „WIELICZKA”

Po zajęciach warto wybrać się z uczniami do [kopalni soli w Wieliczce](#). Uczniowie poznają historię kopalni, usłyszą niesamowite historie i legendy dotyczące tego miejsca oraz będą mogli sprawdzić się w pracy górnika. Wycieczka będzie świetnym punktem wyjścia dla innych lekcji szkolnych (przyrody, matematyki, języka polskiego a także historii), a połączenie nauki z zabawą sprawi, że przekazane treści na pewno pozostaną na długo w głowach.

KONSPEKT

MASA SOLNA – WIELKANOC NA LEKCJI PLASTYKI. LEPIENIE Z MASY SOLNEJ – SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Temat: Masa solna – Wielkanoc na lekcji plastyki

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne
(pojednej w każdym tygodniu)

Potrzebne materiały:

- mąka, sól, woda (do przygotowania masy solnej), gorący klej,
- elementy, którymi można ozdobić prace

Metody i formy pracy:

- pogadanka,
- ćwiczenia praktyczne

Cele. Dziecko:

- omawia zwyczaje i obrzędy związane ze świętami,
- zna przepis na masę solną,
- przygotowuje masę solną,
- tworzy figurki z masy solnej,
- ozdabia różnymi technikami figurki,
- wie, skąd bierze się sól,
- zna najstarszą kopalnię soli w Polsce.

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne – powitanie uczniów, sprawdzenie obecności.
2. Rozmowa na temat świąt wielkanocnych. Omówienie najważniejszych tradycji świątecznych (np. święcenie pokarmów, śniadanie wielkanocne, malowanie pisanek czy śmigus dyngus).
3. Krótkie przedstawienie historii lepienia figurek z masy solnej.
4. Podanie przepisu na masę solną.
5. Ćwiczenia praktyczne – przygotowanie figurek i ozdób świątecznych z masy solnej.
6. Ozdabianie figurek przez uczniów z wykorzystaniem różnych materiałów.
7. Rozmowa na temat kopalni soli w Wieliczce – przedstawienie legendy o św. Kindze, podanie ciekawostek na temat wydobycia soli.
8. Zapowiedź wycieczki do kopalni.
9. Pożegnanie uczniów.

JAK ZROBIĆ CZAPKĘ GÓRNIKA? KONSPEKT LEKCJI TECHNIKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Lekcje techniki (zwłaszcza w młodym wieku) są niezwykle istotną częścią procesu edukacyjnego. Rozwijają kreatywność uczniów, pozwalają doskonalić zdolności manualne, uczą dobrej organizacji pracy. Prócz zajęć praktycznych ważnym elementem nauczania jest przyswajanie wiedzy teoretycznej, o czym z pewnością wiedzą nauczyciele przedmiotu technika w szkole podstawowej – konspekty lekcji powinny zatem łączyć te dwa aspekty.

PRZEBIEG LEKCJI

Dołączony konspekt dotyczy dwóch godzin zajęć w szkole podstawowej i dzieli się na dwie części. Pierwsza ma charakter teoretyczny – uczniowie dowiadują się, na czym polega praca górnika, poznają sposoby wydobywania soli oraz omawiają elementy odświętnego stroju górniczego. Druga część obejmuje zajęcia praktyczne, których efektem będzie stworzenie czapki górnika. Uzupełnieniem zajęć szkolnych jest wycieczka do Kopalni Soli „Wieliczka”.

PRACA GÓRNIKA – POGADANKA Z UCZNIAMI

Lekcję rozpoczynamy od pogadanki z uczniami na temat pracy górnika. Wspólnie zastanawiamy się, jak ona wygląda, czy jest trudna. Być może któryś z uczniów ma w swojej rodzinie górnika i mógłby coś więcej opowiedzieć o specyfice tego zawodu. Następnie inicjujemy burzę mózgow – stawiamy dzieciom pytanie, po co potrzebna jest praca górników. Wszystkie propozycje zapisujemy na tablicy i w miarę możliwości staramy się je skomentować.

SPOSOBY WYDOBYWANIA SOLI

Kolejna część lekcji dotyczy sposobów wydobywania soli. Tę fazę zajęć można przeprowadzić w formie wykładu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej. Opowiadamy uczniom, w jaki sposób obecnie wydobywa się sól kamienną i jak wyglądało to w przeszłości. W prezentacji możemy zamieścić zdjęcia górników przy pracy oraz ryciny, które pokazywały techniki wydobywcze w minionych wiekach. Zagadnienie to jest opisane na stronie wielickiej kopalni soli. Warto skorzystać z tego źródła, przygotowując się do lekcji.

JAK ZROBIĆ CZAPKĘ GÓRNIKA? KONSPEKT LEKCJI TECHNIKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

STRÓJ GÓRNICZY

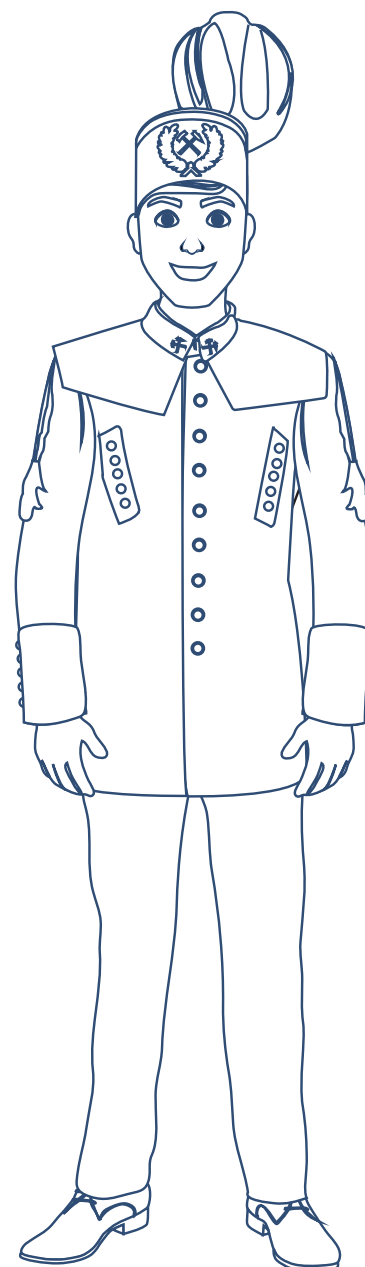
Po obejrzeniu zdjęć przedstawiających górników podczas pracy przechodzimy do omówienia ich stroju. Mówimy uczniom, że zdjęcia pokazywały strój roboczy, natomiast na ważne uroczystości górnicy ubierają swój odświętny mundur. Pokazujemy fotografie przedstawiające galowe uniformy górnicze. Prosimy chętnych, aby je opisali. Uzupełniamy wypowiedzi o dodatkowe informacje dotyczące nazewnictwa konkretnych elementów. Następnie wspólnie zastanawiamy się, co mogą znaczyć poszczególne części ubioru, oraz wyjaśniamy symbolikę pojawiających się kolorów. Opracowując to zagadnienie, również można skorzystać z ciekawych informacji znajdujących się na stronie kopalni soli w Wieliczce.

CZAPKA GÓRNIKA – JAK ZROBIĆ CZAKO?

Druga godzina zajęć w całości poświęcona będzie przygotowaniu przez uczniów czapki górnika. W dołączonym konspekcie znajduje się spis materiałów, które potrzebne będą do wykonania tego zadania.

Wykorzystując przygotowany szablon, trzeba wykroić ze złotego papieru godło górnicze. Z kartonu wycinamy prostokąt o wysokości 12,5 cm i długości dobranej do obwodu głowy (z zakładką 2 cm, by można było czapkę skleić). Do wnętrza czapki przymocowujemy patyk (mogą być takie do szaszłyków) lub drucik – na nim zostanie zaczepiony pióropusz. Tę część czako wykonamy z bibuły. Długi pas bibuły o wysokości 22 cm należy poskładać w harmonijkę i poprzecinać na zagięciach (pamiętajmy, by nie przecinać bibuły do końca. Warto zostawić sobie ok. 4 cm zapasu). Końce bibuły związujemy gumką i za pomocą taśmy mocujemy do drucika. Następnie wycinamy z papieru koło i przyczepiamy je na górę czapki (obwód koła powinien być o 2 cm większy, żeby można było je zagiąć i wkleić do środka czapki). Na czako naklejamy przygotowane wcześniej godło oraz obklejamy górę dookoła złotym sznurkiem.

Czapkę możemy przygotować, używając niestandardowych materiałów. Zamiast czarnego brystolu można wykorzystać biały, który uczniowie za pomocą węgla rysunkowego pokolorują na czarno. Ciekawym pomysłem może być również przygotowanie symbolu godła górniczego z kryształków soli. Szablon należy wtedy posmarować klejem i przyklejać do niego sól gruboziarnistą – by nadać jej złoty kolor trzeba wcześniej spryskać ją złotą farbą w sprayu.

JAK ZROBIĆ CZAPKĘ GÓRNIKA? KONSPEKT LEKCJI TECHNIKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Zwiedzanie Kopalni Soli „Wieliczka”

W tygodniu, w którym odbędzie się lekcja, warto zabrać uczniów do [Kopalni Soli „Wieliczka”](#). Przygotowany program Odkrywamy Solilandię będzie świetnym uzupełnieniem zajęć szkolnych. Uczniowie na żywo zobaczą, jak wygląda strój górniczy, wysłuchają opowieści o historii kopalni oraz sposobach wydobywania soli oraz będą mogli przekonać się, na czym polega praca górnika. Wycieczka nie tylko utrwali zdobyte w trakcie zajęć informacje, ale także poszerzy wiedzę uczniów w zakresie edukacji polonistycznej i przyrodniczej.

Ponadto, w podziemiach kopalni na dzieci czekać będzie mnóstwo atrakcji – spotkanie ze Skarbnikiem oraz zabawy w towarzystwie soliludka. Rozwiązując quizy, uczniowie będą mogli wykazać się nieszablonowym myśleniem oraz rozwiną umiejętność pracy grupowej. Po zakończeniu podziemnej przygody wszyscy otrzymają dyplomy, które będą niezapomnianą pamiątką po wycieczce.

KONSPEKT

JAK ZROBIĆ CZAPKĘ GÓRNIKA? KONSPEKT LEKCJI TECHNIKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Temat: Jak zrobić czapkę górnika?

Czas realizacji:
2 jednostki lekcyjne

Potrzebne materiały:

- czarny brystol,
- klej,
- bibuła,
- szablon godła górniczego,
- złoty papier samoprzylepny,
- złoty sznurek,
- nożyczki,
- patyk lub drucik,
- taśma samoprzylepna.

Metody i formy pracy:

- pogadanka,
- wykład,
- praca indywidualna,
- zajęcia praktyczne

Cele. Dziecko:

- wie, na czym polega praca górnika,
- zna sposoby wydobywania soli,
- nazywa poszczególne elementy odświętnego stroju górniczego oraz zna ich symbolikę,
- samodzielnie wykonuje czapkę górnika,
- organizuje stanowisko pracy i utrzymuje na nim porządek,
- oszczędnie i racjonalnie gospodaruje materiałami

Przebieg lekcji:

1. Czynności wstępne.
2. Rozmowa z uczniami na temat pracy górnika.
3. Wykład nauczyciela o sposobach wydobywania soli kamiennej.
4. Wyświetlenie zdjęć górników w galowych strojach.
5. Opis elementów ubioru górniczego.
6. Wskazanie symboliki poszczególnych elementów stroju oraz jego kolorystyki.
7. Zadanie praktyczne – wykonanie czapki górniczej (czako).
8. Instrukcja wykonania czapki.
9. Ocena prac przez uczniów.
10. Zapowiedź wycieczki do Kopalni Soli „Wieliczka”.
11. Pożegnanie uczniów.